

कार नदी प्रकल्प, ता. कारंजा (घा),
जि. वर्धा- चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय
मान्यता प्रदान करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :- सुप्रमा-२०१८/४४०/(प्र.क्र.१४१/१८)/म.प्र.

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक :- १६ जानेवारी, २०१९.

- संदर्भ:-** १) शासन निर्णय पावि क्र. १०७९/३६०/(१९८१)/जसंअ-२, दि. ०६/०६/१९८०.
२) शासन निर्णय क्र. सीएचके/ १०९३/३७७/९३/मप्र, दि. ११/०३/१९९४.
३) शासन निर्णय क्र. कारनदी २००२/१०९-अ/(४५/२००१)/मप्र, दि. १६/०७/२००१.
४) विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांचे निर्णय क्र. विपाविमं/कातां-२/२५५७/
तृतीय सुप्रमा (२९/२००६)/, दि. २९/०८/२००६.
५) शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०१५/(३५/२०१५)/जसं (आ), दि. ०९/०९/२०१५
६) कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांचे पत्र
क्र.२९९०/विपाविमं/कातां-२/धा.क्र. १६/११/२०१८, दि. २७/०३/२०१८.

प्रस्तावना:-

कार नदी प्रकल्प हा मध्यम प्रकल्प विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळांतर्गत वर्धा जिल्ह्यातील कारंजा तालुक्यातील मौजा घैरी गावाजवळ आहे. सदर प्रकल्प गोदावरी खो-यातील वर्धा उपखो-यातील कार नदीवर बांधण्यात येत आहे. या प्रकल्पांतर्गत एकूण २५.९६३ द.ल.घ.मी साठवण क्षमतेचे ६८० मी. लांबीचे मातीधरण प्रस्तावित आहे. धरणाची महत्तम उंची २४.८६ मी इतकी असून धरणास २६७ मी. लांबीचा व २५.१३ मी उंचीचा द्वाररहीत मध्यवर्ती सांडवा प्रस्तावित आहे. सदर प्रकल्पाद्वारे ३३.३० कि.मी. लांबीचा मुख्य कालवा व १५.९१ कि.मी. लांबीचा लोहारी सावंगा वितरिकेचा समावेश असून लोहारी सावंगा वितरिकेला अस्तरिकरण करून होणा-या १.९४ द.ल.घ.मी. पाणी बचतीतून लोहारी सावंगा वितरिकेच्या सा.क्र. १२३४० मी. वरून ८२२० मी. लांबीच्या व १.२० मी. व्यासाच्या बंद पाईपद्वारे रामठी, आरंभी व खराळा या ३ गावातील २५० हे. सिंचन क्षेत्राचा नव्याने समावेश करण्यात आला आहे. वर्धा जिल्ह्यातील कारंजा तालुक्यातील ११ गावांतील १७०५ हेक्टर सिंचन क्षेत्र, आष्टी तालुक्यातील १२ गावांतील ११४२ हेक्टर सिंचन क्षेत्र व नागपूर जिल्ह्यातील नरखेड तालुक्यातील ११ गावांतील २७९८ हेक्टर सिंचन क्षेत्र याप्रमाणे ३ तालुक्यातील ३४ गावांमधील ५६४५ हेक्टर क्षेत्र सिंचनाखाली येणार आहे. या प्रकल्पातून सिंचना व्यतिरिक्त कारंजा तालुक्यातील २४ गांवे कारंजा शहरातील व नरखेड तालुक्यातील लोहारी सावंगा गावाकरीता पिण्याचे पाण्याचे आरक्षण आहे.

सदर प्रकल्पात एकूण २५.९६३ द.ल.घ.मी. पाणीसाठ्याची निर्मीती करण्यात येणार आहे. प्रकल्पाचा एकूण पाणीवापर ३४.०३ द.ल.घ.मी असून २६.४३ द.ल.घ.मी. पाणी सिंचनासाठी, १.९३ द.ल.घ.मी. पाणी पिण्याच्या पाणी व बाष्पीभवन व्यय ५.६७ द.ल.घ.मी. असा होणार आहे.

कार नदी प्रकल्पास संदर्भ क्र. १ नुसार सन १९७८-७९ चे दरसूचीवर आधारीत रु. ३.६८ कोटी (रुपये तीन कोटी अड्डसष्ट लक्ष फक्त) इतक्या रकमेस मुळ प्रशासकीय मान्यता, संदर्भ क्र.२ नुसार सन १९९२-९३ चे दरसूचीवर आधारीत रु. ३७.०३ कोटी (रुपये सदतिस कोटी तिन लक्ष फक्त) इतक्या रकमेस प्रथम सुधारित प्रशासकीय मान्यता, संदर्भ क्र.३ नुसार सन १९९९-०० चे दरसूचीवर आधारीत रु. १२६.३९ कोटी (रुपये एकशे सव्विस कोटी एकोणचाळीस लक्ष फक्त) इतक्या रकमेस द्वितीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता व संदर्भ

क्र.४ नुसार सन २००५-०६ चे दरसूचीवर आधारीत रु. १७०.०४ कोटी (रुपये एकशे सत्तर कोटी चार लक्ष फक्त) इतक्या रकमेस तृतीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.

संदर्भ क्र. ५ च्या शासन निर्णयानुसार विदर्भ व मराठवाड्यातील प्रकल्पांना सु.प्र.मा. देण्याचे अधिकार संबंधित सिंचन महामंडळास प्रदान करण्यात आले आहेत. तथापि सदर शासन निर्णयातील परिच्छेद ४ नुसार नियामक मंडळाने सु.प्र.मा. प्रस्ताव मा. मंत्रीमंडळाच्या विचारार्थ सादर करावा असा निर्णय घेतल्यास सु.प्र.मा. प्रस्ताव मा. मंत्रीमंडळास सादर करण्याची तरतुद आहे.

विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या नियामक मंडळाच्या दि. ३१/०१/२०१८ रोजी झालेल्या ६८ व्या बैठकीत कार नदी प्रकल्पाचा रु. ३५२.६३ कोटी किंमतीचा चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रस्ताव मा.मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेकरिता सादर करण्याबाबत ठराव क्र. ६८/३६ पारित करण्यात आला आहे.

त्यास अनुसरून कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांचे संदर्भ क्र.६ अन्वये सन २०१६-१७ चे दरसूचीवर आधारीत रु. ३५२.६३ कोटी किंमतीचा चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यतेचा प्रस्ताव मा. मंत्रीमंडळाच्या निर्णयार्थ सादर करण्यास शासनास सादर केला आहे. प्रकल्पाचे लाभ व्यय गुणोत्तर ०.८८ येत असून प्रकल्प आर्थिक मापदंडात बसत नाही.

सदर प्रकल्पाचा तृतीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता किंमत रु. १७०.०४ कोटी च्या तुलनेत चतुर्थ सुधारित प्रकल्प अहवालाची किंमत रु. १८२.५९ कोटीने जास्त आहे. किंमत वाढीची प्रमुख कारणे पुढीलप्रमाणे आहेत :-

अ.क्र.	बाब	वाढ (रुपये कोटी)
१	२	३
१	दरसूचीतील बदलामुळे	५१.८१
२	जास्त दराची निविदा स्विकृतीमुळे	३.१५
३	भूसंपादन खर्चातील वाढ	५९.०७
४	संकल्पचित्रातील बदलामुळे झालेली बचत	०
५	अपु-या तरतूदीमुळे झालेली वाढ	१.४०
६	इतर कारणांमुळे झालेली वाढ	५४.८५
७	अनुषंगिक खर्च	१२.३१
	एकूण वाढ	१८२.५९

प्रकल्पाचा संकल्पीत पाणीसाठा २५.९६३ द.ल.घ.मी. असून एकूण पाणीवापर ३४.०३ द.ल.घ.मी इतका आहे. वर्धा जिल्ह्यातील कारंजा, आष्टी व नागपूर जिल्ह्यातील नरखेड या तालुक्यातील ५६४५ हेक्टर क्षेत्र सिंचनाचा लाभ मिळणार आहे. सदर प्रस्ताव मा. मंत्रीमंडळाच्या दि.२९/११/२०१८ रोजीच्या बैठकीत विचारार्थ सादर करण्यात आला.

मा. मंत्रीमंडळाने बांधकामाची सद्यःस्थिती, किंमतवाढीची कारणमीमांसा इ. बाबींचा परामर्श घेऊन कार नदी प्रकल्पाच्या सन २०१६-१७ दरसूची वर आधारित रु. ३५२.६३ कोटी किंमतीच्या चतुर्थ सुधारित प्रकल्प अहवालास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा जाणीवपूर्वक निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

शासन आता या निर्णयाद्वारे कार नदी प्रकल्प या मध्यम प्रकल्पाच्या सन २०१६-१७ च्या दरसूचीवर आधारित रु. ३५२.६३ कोटी (रुपये तिनशे बावन्न कोटी त्रेसष्ट लक्ष फक्त) इतक्या किंमतीच्या चतुर्थ सुधारित प्रकल्प अहवालास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. त्यापैकी रु. ३२८.२२ कोटी (रुपये तिनशे अठ्ठाविस कोटी बावीस लक्ष फक्त) कामाप्रित्यर्थ व रु. २४.४१ कोटी (रुपये चोविस कोटी एक्केचाळीस लक्ष फक्त) अनुषंगिक खर्चासाठी तरतूद आहे. सोबत उपशिर्ष निहाय तरतुदींचा गोषवारा दिलेला आहे.

२. या योजनेस प्रदान केलेली चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता मध्यम प्रकल्प कार्यासनाच्या नोंदवहीमध्ये अनुक्रमांक १/ २०१९ वर नोंदवण्यात आली आहे.

३. सदर प्रकल्पाचे उर्वरित काम नियोजित वेळेत व सुधारित प्रशासकीय मान्यता तरतूदीच्या मर्यादेत पूर्ण करण्यात यावे.

४. या प्रकल्पाच्या कामावर होणारा खर्च मागणी क्रमांक- आय-५, मुख्य लेखाशीर्ष ४७०१ मोठे व मध्यम पाटबंधा-यावरील भांडवली खर्च, (१९०) सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणूका (०२) योजनांतर्गत, (०२)(०२) विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळास भाग भांडवली अंशदान (मध्यम प्रकल्प) (४७०१ एच ६६५) या लेखाशिर्षाखाली खर्च टाकावा व त्याखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

५. सदर चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता खालील अटींच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे.

- ५.१) सदर सुधारित प्रशासकीय मान्यता म्हणजे प्रकल्प कार्यान्वयी करण्याच्या विविध टप्प्यावर झालेल्या अनियमिततेस मान्यता गृहित धरता येणार नाही.
- ५.२) या प्रकल्पाबाबत चालू असलेल्या अथवा प्रस्तावित विभागीय चौकशीची कार्यवाही पूढे चालू ठेवावी. चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याच्या निर्णयामुळे विभागीय चौकशीच्या कार्यवाहीस कोणतीही बाधा पोहचणार नाही.
- ५.३) आर्थिक दायित्व निर्माण होईल अशा नवीन घटकांचा शासन मान्यतेशिवाय प्रकल्पात समावेश करण्यात येऊ नये.
- ५.४) प्रगतीपथावरील निविदांची कामे प्राधान्याने पूर्ण करण्यात यावीत. पाणीसाठ्याचा सिंचनाकरिता जास्तीत जास्त लाभ होईल अशा प्रकारे उर्वरित कामांचा प्राधान्यक्रम निश्चित करण्यात यावा व त्यानुसार कामे/निविदा प्रक्रिया करण्यात यावी.
- ५.५) सदर प्रकल्पासाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च करता येणार नाही. या संदर्भात प्रचलित शासन निर्णय, CWC ची मार्गदर्शक तत्वे, वित्त अधिकार मर्यादा, विहित केलेली निविदा कार्यपद्धती याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.
- ५.६) राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समितीने नमूद केल्याप्रमाणे प्रकल्पाचा पाणीवापर नियोजन सुधारित करण्यात यावा.
- ५.७) राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समितीने नमूद केल्याप्रमाणे डाव्या कालाव्यावरील पुच्छ वितरीकेचे

काम सदरच्या प्रकल्प अहवालातून वगळण्यात यावे. त्याऐवजी मोहगाव(ढोले), मोहगाव (जंगली), भोरगढ, पांढरढाकणी, चौरपठार, सावळी अनंत व कोल्हू या तालुका काटोल, जिल्हा नागपूर मधील ७ गावातील सुमारे ७०० हे. क्षेत्राचा समावेश प्रकल्पीय लाभक्षेत्रात करून सदर क्षेत्रास सौर उर्जा आधारित उपसा सिंचन योजनेद्वारे सिंचनाची व्यवस्था करण्यात यावी. सदर बदलास प्रचलित नियमानुसार नियामक मंडळ स्तरावर मान्यता घेण्यात यावी. तसेच सदर कामामुळे जर मंजूर चतुर्थ सु.प्र.मा. किंमतीत वाढ होत असेल तर प्रकल्पास सक्षम प्राधिकरणाकडून पुढील सु.प्र.मा. घेण्यात यावी.

५.८) सिंचन विषयक विशेष चौकशी समिती अहवालात कार प्रकल्पातील धरणात गाळ साठल्याने प्रकल्पातील प्रत्यक्ष उपयुक्त साठा कमी झाल्याने सिंचन क्षेत्र ४.५० % इतके कमी झाल्याचे नमूद आहे. याबाबतचे पुनश्च: महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन प्रबोधिनी, (मेरी) नाशिक यांच्यामार्फत अभ्यास करण्यात यावा.

५.७) प्रकल्पाचे काम नियोजना नुसार पूर्ण करण्यात यावे .

६. सदर शासन निर्णय, नियोजन विभाग, अनौपचारिक संदर्भ क्र.९८/का.१४३४ दि.१३/०६/२०१८, वित्त विभागाचे संदर्भ विवि/शिकाना/२३५, दि. १२/०७/२०१८ व दि.२९/११/२०१८ रोजी झालेल्या मा. मंत्रीमंडळाच्या बैठकीतील निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णयाची अंमलबजावणी निर्गमित दिनांकापासून करण्यात यावी.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०१९०११६१११४५९६९२७ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सहपत्र :- उपशीर्षनिहाय तरतुदींचा गोषवारा

(म.ई.धरणे)
शासनाचे उप सचिव

प्रत, सहपत्रांसह :-

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.मंत्री (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.राज्यमंत्री (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ८) प्रधान सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/ नागपूर.

- १२) कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर.
- १३) मुख्य अभियंता (द.व प्र) व सहसचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) मुख्य अभियंता, गोसीखुर्द प्रकल्प, जलसंपदा विभाग, नागपूर.
- १५) उपसचिव (मो.प्र-१/मो.प्र-२/जसं/निवसं/सिंव्य/लाक्षेवि/लपा/जवि), यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) आंतरवित्त सल्लागार व उपसचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १७) अधीक्षक अभियंता, नागपूर पाटबंधारे मंडळ, नागपूर.
- १८) कार्यकारी अभियंता, लघू पाटबंधारे विभाग, वर्धा.
- १९) वित्त विभाग (व्यय-१२/ अर्थ-०२/अर्थ-१०/व्यय-६ अ), मंत्रालय, मुंबई.
- २०) नियोजन विभाग (कार्यासन १४३४), मंत्रालय, मुंबई.
- २१) मध्यम प्रकल्प कार्यासन संग्रहार्थ.

उपशीर्ष निहाय तरतुदींचा गोषवारा
कार नदी प्रकल्प, ता. कारंजा, जि. वर्धा
शासन निर्णय क्र. सुप्रमा-२०१८/४४०/(प्र.क्र.१४१/१८)/म.प्र., दि. १६/०१/२०१९ चे सहपत्र.

अ.क्र.	उपशीर्ष	चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता अंदाजपत्रक (रुपये कोटी)
१.	२.	३.
१)	अ-प्राथमिक	०.३६
२)	ब-भूसंपादन	५३.५०
३)	सी-कामे	२३.३५
४)	डि-विमोचक	१.८२
५)	ई-प्रपात	०.४२
६)	एफ. सी.डी. वर्क्स	४६.९२
७)	जी-पुल	२.२२
८)	एच- एस्केप	०.५८
९)	के-इमारती	१.५२
१०)	एल- मातीकाम	४८.७२
११)	एम- वृक्षारोपन	०.३१
१२)	ओ- संकिर्ण	०.७६
१३)	पी- देखभाल व दुरुस्ती	१.३९
१४)	आर-दळणवळण	१.१९
१५)	क्यु- हत्यारे व संयंत्रे	२.१७
१६)	एक्स- पर्यावरण	०.००
१७)	वितरण प्रणाली	१४२.९९
	एकूण बांधकामे	३२८.२२
	ईटीपी चार्जेस	२४.४१
	एकूण	३५२.६३